

BESTÄMMELSER FÖR GRÄVNING I KOMMUNÄGD MARK HÄLLEFORS, LJUSNARSBERG, LINDESBERG OCH NORA

ALLMÄNT

För att utföra arbeten på allmän platsmark samt kommunal fastighetsmark krävs tillstånd av Samhällsbyggnad Bergslagen Tekniska förvaltningen Gata/Trafik (Tekniska förvaltningen Gata/Trafik). Dessa bestämmelser reglerar grävarbeten på ovan angivna platser inom kommunerna Hällefors, Lindesberg, Ljusnarsberg och Nora och ska alltid följas.

Sökande som låter utföra ett arbete på kommunal mark har det övergripande ansvaret för att de tillstånd som krävs erhållits innan arbetet påbörjas. Sökande ansvarar för att arbetet utförs enligt adekvat lagstiftning, så som arbetsmiljölagstiftning och reglerna om "arbete på väg".

Tänk på att det utöver grävningstillstånd även kan krävas andra tillstånd, exempelvis vid grävning inom fornminnesområden, biotopskydd, stränder och vattendrag med mera.

Ett grävstillstånd skall sökas senast 15 arbetsdagar före beräknat startdatum. Vid oförutsedda händelser eller hög arbetsbelastning kan handläggningstiden vara längre än 15 arbetsdagar. Ett grävstillstånd beviljas för högst 45 dagar, undantag kan beviljas om särskilda skäl finns.

Påverkar arbetet trafik krävs att den sökande inkommer med ansökan om trafikanordningsplan och tillhörande skiss (TA-plan), som undertecknats av behörig tjänsteman innan arbetet kan påbörja.

Via ledningskollen.se ska ett ärende startas av sökande. Till *Ansöka om tillstånd att gräva* ska ledningsanvisning med ärendenummer inklusive karta bifogas. Svar från alla ledningsägare inom arbetets yta ska inhämtas och följas innan arbetet kan börja.

Om offentlig plats behöver tas i anspråk för till exempel uppställningar eller upplag ska ansökan göras till Polismyndigheten polisen.se

Allt återställningsarbete efter utförda grävningar skall bekostas av sökande. Återställningen skall ske till samma funktion/skick som innan grävningen.

- Vid återställning i asfaltsytor, plattor/sten ansvarar sökande för återställningen av asfaltsgrus, sättsand upp till marknivå och Tekniska förvaltningen ansvarar för ytskikt.
- Vid återställning i grusytor så ansvarar sökande för återställningen av allt bärlagret upp till marknivå samt för stenmjölstopp.
- Vid återställning i grönytor så ansvarar sökande för återställning till etablerad vegetationsyta i samma vegetationstyp tex väletablerad gräsmatta under växtsäsong.
- Vid grävning i områden med träd, se avsnitt om grönytor.

Allt arbete som Tekniska förvaltningen utför debiteras enligt gällande **prislista**.

Vid oljeutsläpp eller liknande ska sanering omedelbart starta och anmälas till miljökontoret.

ANSÖKAN

Ansökan om grävstillstånd bör göras senast 15 arbetsdagar innan arbetet beräknas påbörjas. Arbetet får inte påbörjas utan att Tekniska förvaltningen Gata/Trafik godkänt ansökan. Tillståndet gäller endast under den tid som beviljats.

Vid oförutsedda händelser eller hög arbetsbelastning kan handläggningstiden vara längre än beräknade 15 arbetsdagar. Om ansökan måste kompletteras riskerar handläggningstiden att förlängas. Var därför noga med att alla begärd information och dokument finns med i ansökan.

Ansökan sker endast via blanketten *Ansökan om tillstånd att gräva* och hämtas på kommunens webbplats samt skickas till servicecenter@sb-bergslagen.se

En komplett ansöka om tillstånd att gräva ska innehålla:

- Information om sökande samt ledningsägare
- Fakturaadress
- Kontaktperson/er
- Närmaste adress till grävarbetet, gatunamn, husnummer och ort
- Datum för start och slut (inte veckonummer eller månad)
- Typ av yta
- Typ av arbete
- Koordinater från arbetets centrum
- Eventuellt projektnummer
- Bifoga TA-plansansökan med skiss, för arbete som påverkar trafik
- Ärendenummer från Ledningskollen.se
- Bifoga svar från ledningsägare från Ledningskollen.se
- Bifoga karta över arbetsområdet
- Underskrift, ort samt datum

Ett tillstånd att gräva kan sökas och beviljas för högst 45 dagar. Undantag kan beviljas om särskilda skäl finns. Den sökande delges beslut via angiven e-post.

Vid akuta driftfel som kräver omedelbar åtgärd ska en *Ansökan om tillstånd att gräva* märkt **akut grävning** inkomma senast första vardagen efter påbörjat arbete. Akuta ärenden handlar om risk för liv och hälsa samt samhällsviktiga funktioner på ett övergripande plan.

Om tillståndet behöver förlängas ska ny ansökan skickas in och bli beviljat innan arbetet får fortsätta.

OBS Om grävning sker utan tillstånd eller vidare än vad tillståndet medger kommer ett vite om 2000 kr tas ut.

TRAFIKANORDNINGSPLAN (TA-plan)

En TA-plan krävs om arbetet utförs där trafik kan förekomma. På kommunal mark eller där kommunen är väghållare görs ansökan via blanketten *Ansökan om Trafikanordningsplan* som hämtas på kommunens webbplats och skickas till servicecenter@sb-bergslagen.se. För att minimera handläggningstiden bör ansökan om TA-plan skickas in samtidigt som grävstillståndsansökan.

En ansökan om grävstillstånd som kräver TA-plan är ej komplett förens TA-planen är inkommen till Tekniska förvaltningen.

Akuta arbeten får påbörjas även om det inte upprättats en TA-plan för platsen i fråga. Senast en arbetsdag efter att arbetet påbörjats, ska utföraren skicka in en TA-plan som visar vilken utmärkning som använts till den kommunala vägghållningsmyndigheten.

Arbeten som kan förväntas uppstå akut under säsongen ska sökande upprätta TA-planer (generella TA-planer) som inlämnas för godkännande utan att man anger plats eller tid för start och slut.

Alla avstängningar och utmärkningar skall utföras enligt senaste versionen av Sveriges Kommuners och Regioners (SKR) *Handbok - Arbete på väg*. Arbeten i gator med hög trafikbelastning bör genomföras utan avbrott för att minimera trafikstörningarna. Särskild hänsyn skall tas till oskyddade trafikanter och deras framkomlighet. På arbetsplatsen skall finnas en utsedd person som är utmärkningsansvarig och som ansvarar för att TA-planen efterlevs.

För att säkerställa att vägarbetsplatserna är trafiksäkra och har bra arbetsmiljö ska all personal, som är verksamma på och med en vägarbetsplats i kommunen, ha en dokumenterad kompetens inom arbete på väg. Utbildning ska ske fortlöpande, minst var femte år.

Sökande ansvarar för att informera kommunen om när arbeten beräknas starta, avslutas samt eventuella förändringar eller förseningar. Sökande ansvarar för att flyttade eller nedtagna trafikanordningar, vägmärken och vägmarkeringar förvaras så skador inte uppkommer på dessa samt att de återställs till ursprungligt skick.

Sökande ansvarar för att utmärkning av arbetsområdet ska finnas på plats, efter inkommen färdiganmälan, under de 30 dagar underhållsskyldighet råder.

UTFÖRANDE

Information

Vid en planerad grävning ska berörda parter såsom boende, näringsidkare och fastighetsägare som kan påverkas av grävarbeten informeras av gräventreprenören. Dessa ska informeras i god tid före arbetets påbörjan.

Grävarbeten som påverkar framkomligheten för räddningstjänst, polis och busstrafik ska berörda parter underrättas i god tid. Detta ska utföras samt bekostas av gräventreprenören.

Kontroll av förutsättningar

Innan arbetet får påbörjas är sökande ansvarig för att skaffa sig full kännedom om de befintliga förutsättningar som råder på platsen. Sökande ska undersöka och dokumentera befintligt skick på arbetsplatsen samt intilliggande markanläggningar, byggnader och träd med mera. Sökande ska på anmodan kunna redovisa sådan dokumentation så som foto och film.

Vid behov kan kommunen kalla sökande till syn innan arbetets påbörjan.

Gräventreprenören bär ansvaret för att förvissa sig om förutsättningar så som befintliga ledningars läge, samt övrigt som kan ha betydelse för framkomligheten och kommunens normala drift.

Begäran om ledningsanvisning/kabelanvisning ska göras på Ledningskollen.se när arbetet omfattar grävarbeten.

Arbetsplatsens disposition

I ansökan ska den som söker grävstillstånd visa hur arbetsplatsen ska användas. Det ska framgå hur arbetsplatsen ska stängas av för att säkerställa ett säkert och effektivt utförande i arbetets olika faser. Utformningen av arbetsplatsen ska särskilt beakta säkerheten för såväl egen personal som tredje man.

Renhållning och vinterväghållning

Gräventreprenören ansvarar för den renhållning och vinterväghållning som krävs inom och i anslutning till arbetsområdet. Den som gräver ska tillse att upplåtet och angränsande område hålls rent från spill av grus och lera etcetera. Med vinterväghållning menas snöröjning och halkbekämpning.

Tillstånd

I vissa fall kan det krävas tillstånd utöver grävstillstånd. Det kan till exempel handla om tillstånd från länsstyrelse, polis eller kommun. Det åligger sökande att skaffa samt bekosta erforderliga tillstånd från respektive myndighet. Sökande ska på anmodan kunna uppvisa tillstånd för väghållaren.

Kostnader

Den som ansöker om grävstillstånd svarar för alla kostnader som arbetet ger upphov till. Avgifter tas ut av kommunen för handläggning av grävstillstånd, återställning, tillägg för framtida underhåll samt där så sker för avvikelser mot ställda villkor.

Trafik och skyltning

Gräventreprenören ska säkerställa att gällande TA-planer följs. Gräventreprenören ansvarar för att sköta sina trafikanordningar dygnet runt.

Särskilt ska fotgängares och cyklisters framkomlighet värnas.

Projektering

Gräventreprenör/ledningsägare ska svara för erforderlig projektering. Lednings läge ska väljas så att trafikstörning minimeras samt att konsekvenser för intilliggande ledningar och övrig omgivning blir så liten som möjligt. Växters levnadsvillkor ska särskilt beaktas.

Miljö

Vid grävning ska lagar och regler enligt miljölagstiftning samt kommunala föreskrifter följas.

Om förorenade schaktmassor eller beläggning innehållandes stenkolstjära påträffas ska tillsynsmyndigheten kontaktas utan dröjsmål (Tekniska förvaltningen Gata/Trafik).

Gräventreprenören ska utföra arbeten så att olägenheter som buller, damm och vibrationer inte åsamkar boende och förbipasserande problem.

Åtgärder ska vidtas för att säkerställa att mark, grundvatten och vattendrag inte förorenas av kemikalier, oljor, bensin, diesel eller liknande.

Kompetenskrav

Samtlig personal inklusive arbetsledning ska ha erforderlig utbildning för arbetet. Detta kan exempelvis vara APV med mera. Utbildningar ska kunna styrkas vid kontroll.

Krav på utförande markarbete

Markarbeten vad gäller utförande, materialval och konstruktion ska utföras i enlighet med senast gällande AMA Anläggning.

Massor ska vid uppgrävning hållas separerade i fraktioner och materialtyp om massorna avses användas för återfyllnad. Återfyllnad med tjälade massor är inte tillåtet.

Packning ska ske med vält eller vibroplatta med minst 6 överfarer. Lagertjocklek får inte vara större än vad som rekommenderas för vald packningsutrustning.

Om markisolering förekommer ska den återanvändas vid återfyllning av schakten. Skadas isoleringen vid grävning ansvarar gräventreprenören för att införskaffa och lägga ut ny isolering med samma eller liknande egenskaper som befintlig.

Installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar gräventreprenören för detta samt återmontering. Kommunen ska informeras om detta innan demontering sker.

Avslutande lager av obundet material ska alltid utföras med nytt bärlager som justeras i nivå med överkant av befintligt bitumenbundet lager i väntan på återställning. Det nya bärlagret ska vara så tjockt att när asfalten är lagd, finns 10 cm bärlager kvar under beläggningen. Bärlagertjockleken vid återfyllning kan alltså variera mellan 14–25 cm beroende på omkringliggande beläggningstjocklek.

Grävningar som utförs under perioden 1 november till 31 mars ska alltid provisoriskt förses med kall eller varm asfalt om inte kommunen uttryckligen påtalar annat.

Befintligt material såsom kantsten, gatsten, marksten och plattor ska återanvändas vid återställningen och förvaras väl så dessa inte kommer till skada.

Den sökande ansvarar för att inga fixpunkter, tomtrör eller andra viktiga föremål förstörs eller flyttas.

Arbetet får inte försämra vattenavledningen på gatan under hela den tiden som arbetet fortlöper.

Borring

Vägledning av dagman krävs vid borring. Beakta alltid remissvar från kommunens VA-avdelning. Dagman bokas för fysisk träff på plats i god tid via servicecenter@sb-bergslagen.se.

Dokumentation

Alla förändringar som innebär att läge för ledning, kabel eller andra anordningar ändras ska mätas in. All mätning sker enligt koordinatsystem SWEREF 99 15 00 och höjdsystem RH2000. Om det inte utförs och problem uppstår, ska gräventreprenören bekosta den skada som orsakats härigenom.

Återställning

Gräventreprenören ansvarar alltid för återfyllning och uppbyggnad av väggropp.

Återställning av asfalt, plattor, gatsten, marksten och kantsten utförs av Tekniska förvaltningen Gata/Trafik utsedda entreprenörer. Alla återställningsarbeten ska utföras enligt den senaste AMA anläggning.

Principer för återställning av asfaltsbeläggning

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antalet skarvar. Asfaltskanter ska skäras raka i kvadratisk eller rektangulär form. Snittet ska generellt göras minst 50 cm utanför schaktkant samt följa

gatans huvudlinje. Skärning av asfaltskanter ska utföras på ett sådant sätt att jämn anslutning mot omkringliggande lager erhålls samt att lös och skadad asfalt tas bort.

Beläggning av plattor/natursten

Vid beläggning av till exempel betongmarkplattor och gatsten läggs hela schaktets yta om samt ytterligare minst 50 cm utanför uppbruten yta.

Grönytor och träd

Körning i grönytor får endast ske på kör mattor/körplåtar, vilka ska ligga på jämnt underlag (avjämnat material och duk), om inget annat överenskommit. Om överenskommelse ej följs ska sökande ersätta kommunen för uppkommen skada. Skada på stadsträd beräknas enligt Alnarpsmodellen.

Om träd kronor behöver beskäras av framkomlighetsskäl ska kontakt tas med kommunens parkansvarig för samråd, minst tio arbetsdagar innan ingreppet ska utföras. Kommunen utför i sådant fall den eventuella beskärningen av träd på ledningsägarens bekostnad.

Vid grävning nära träd skall särskild försiktighet iakttas, se Länsstyrelsens folder *Skydda träden vid arbeten*. Beakta alltid remissvar från kommunens parkansvarig. Framför allt skall området under träd kronan undvikas. I detta område har träd generellt de viktigaste rötterna. Vid grävarbete i närheten av trädets rotsystem skall alltid utredning över hur rötterna påverkats utföras och dokumenteras. Handschaktning skall alltid utföras i anslutning till trädets rotsystem. Öppet schakt ska fotodokumenteras där eventuella skador på rotsystemet framgå tydligt. Vid grävning kring större rötter (större än ca 3cm) ska kommunens parkansvarig kontaktas.

Om schaktning/tryckning har påverkat ett trädets rotsystem ska kommunens parkansvarig ges tillfälle att besikta att beskärningen av rötterna utförts på rätt

Schakt i nära anslutning till trädets rotsystem ska fyllas igen så snart som möjligt för att förhindra uttorkning. Detta gäller inte om skador på rotsystemet har skett. Vid större schakt, som inte kan fyllas igen tillräckligt snabbt för att hindra skador på rotsystem, ska rot draperi som ger skydd mot uttorkning och frostsador byggas. När och hur rot draperi ska byggas bestäms specifikt för varje objekt av kommunens parkansvarig i samband med schaktremissen eller öppningsanmälan. Isolermatta ska täcka rötterna från start av schakten speciellt under vintern.

Vid större schaktning/tryckning, där träd kan utsättas för risk att skadas ska ledningsägaren upprätta en plan som anger för skydd av träd samt hur skyddet ska utformas och vidmakthållas. Planen ska utformas i samråd med Tekniska förvaltningen i samband med att starttillståndet sker

Återställning av grönytor

Återställning av grönytor ska ske enligt senaste utgåvan av AMA Anläggning, till ursprunglig yta.

Återställande av kompakterade vegetationsytor utförs av den sökande. Växtmaterial som skadats eller dött på grund av ledningsägarens arbete ska ersättas med nytt så att ytan får ett utseende som inte markant avviker från förutvarande. Växtinförskaffning och nyplantering sker genom den sökandes försorg. Ansvar för etablering av nytt växtmaterial åligger ledningsägaren och bekostas av denna tre år efter återställning/plantering om inte annan överenskommelse görs.

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Grässådd ska ske på ett lager av minst 20 cm matjord. Planteringar som tagits bort ska ersättas med nya om de inte förvarats på sådant sätt att de överlever en återplantering i gott skick. Vid återställning av gräsytor ska ett lager om minst 20 cm fukthållande jord finnas. Grönytor får ej kompakteras i de översta 600 mm av jordlagret.

Återställning efter avslutat arbete ska alltid ske i samråd med kommunen och i enlighet med den vid remissförfarandets gällande utgåvan av *AMA Anläggning* samt *Standarden för skyddande av träd i byggnation* om inget annat överenskommit i samband med schaktremissen eller vid starttillståndet.

Invasiva arter

Alla arbeten som innebär att man gräver eller flyttar på massor (jord, grus, lera eller sand) i områden där det finns invasiva växter medför en stor risk för spridning av dessa arter. Både frön och växtdelar kan leda till nya etableringar, beroende på vilken art det handlar om. Öppen "störd" jord utan vegetation är en plats där invasiva växter ofta etablerar sig, bland annat eftersom ljusstillgången är bra och konkurrensen från andra arter obefintlig. För jättebalsamin och jätteloka finns EU- och svensk lagstiftning som säger att de inte avsiktligt får transporteras och det gäller även frön, växt- och rottdelar. (Gäller även vid mindre grävarbeten i trädgårdsmiljö). Blomsterlupin, vresros, kanadensiskt gullris, snöbär och parkslide besvärliga invasiva arter som innebär mycket stora problem för mångfald som ängsväxter och pollinerande insekter. För dessa arter finns ingen skyldighet att bekämpa men spridning rekommenderas att begränsas.

Man kan göra stor skillnad för att undvika spridning av oönskade växter om man vid grävarbeten har kunskap om några arter och hur man ska hantera växtdelar och massor.

Innan arbetet startar ska det därför finnas en plan för hur arbetet ska ske för att begränsa spridning av invasiva arter, hur växtdelar och massor med växtdelar ska tas om hand. Till exempel behöver man ha rutiner för hur man rengör fordon, arbetsmaskiner som varit i kontakt med sådana växter.

Det är förbjudet att transportera jordmassor och växtavfall som innehåller invasiva främmande arter med undantag för transport till en anläggning för destruktion. Det är viktigt att täcka avfallet noga vid transport. Ta del av vägledning och information för säker avfallshantering på [Naturvardsverket.se](https://naturvardsverket.se)

Upptäckt av invasiva växter ska rapporteras till [Artdatabanken](https://artdatabanken.se). Här ska man uppge vilken växt det handlar om och var den växer.

Vägmarkeringar och övriga installationer

Vägmarkeringar ska återställas likt tidigare om inget annat avtalats. Övriga installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar sökande för detta samt återmontering.

Kostnader för återställning och framtida underhåll

Efter slutförd återställning fakturerar Tekniska förvaltningen Gata/Trafik den sökande för utförd återställning. Ingrepp i kommunens gatumark medför ökade kostnader för underhåll. I kostnaden för återställning ingår framtida underhållskostnader.

FÄRDIGANMÄLAN

När arbetet är slutfört ska en färdiganmälan skyndsamt lämna in, dock senast första vardagen efter sista datum för giltigt grävstillstånd. Anmälan sker via blanketten *Färdiganmälan* som hämtas på kommunens webbplats och skickas till servicecenter@sb-bergslagen.se

Från och med 2023-05-04 ansvarar sökande och grävande verk som grävt i kommunal mark för underhållet av grävd yta i 30 dagar efter att färdiganmälan inkommit till Tekniska förvaltningen Gata/Trafik. Därefter övergår underhållningsskyldigheten till Tekniska förvaltningen Gata Trafik.

Sökande ansvarar för att utmärkning av arbetsområdet ska finnas på plats under de 30 dagar underhållsskyldighet råder.

Sökande ansvarar för att underarbetet är utfört korrekt enligt gällande standard (AMA) med en garantitid på 5 år efter godkänd slutbesiktning. Om gemensam slutbesiktning ej utförts så beräknas garantitiden från det att underhållsskyldigheten övergått till Tekniska förvaltningen Gata Trafik. Om en garantibesiktning behövs efter garantitidens slut, så kallar Tekniska förvaltningen Gata Trafik sökande till denna för gemensam syn. Garantibesiktning utförs endast vid behov men garantitiden gäller ändå för samtliga utförda arbeten.

Vid utebliven färdigamälan eller försummelse att lämna in sådana i tid kommer ett vite om 2000 kr tas ut.